

בס"ד. יא אלול תש"פ.

הלכות שליח צבור לימים הנוראים

השנה, עם חלוקת מנייני התפילה וריבוי המניינים, מתרבים גם שליחי הצבור. ובמקומות רבים – מקרב בעלי התשובה הי"ו. יש לחזור ולשנן את ההלכות של הראויים להיות שליחי ציבור:

- א. שליח ציבור שאינו הגון, או לציבור שסומכים עליו (זוה"ק פ"י ויקרא). והוא הופך את מידת הרחמים למידת הדין (כ"כ הבכור שור, והובא בשע"ת סי' נג סק"ד). ומונע מתפילת הציבור להתקבל (כ"כ החת"ס אור"ח סי' רה). והוא מעורר קטרוג בתפילתו (כ"כ ערוה"ש ה"ל לב).
- ב. מי שתבע את חברו לבית המשפט במקום לבית הדין, במקום שניתן לקבל דין תורה, פסול מלהיות ש"צ. (סי' נג משני"ב ס"ק פב והלכה ברורה ס"ק ט, וחזו"ע ימים נוראים עמ' לו). ואפילו עשה כן פעם אחת בלבד. (הלכות שלמה עמ' ר"ב). ועיין להלן לגבי חזר בתשובה.
- ג. צופה בסרטים אסורים, שומע שירי עגבים, מנבל פיו או עיניו, וכ"ש מנבל את ידיו במעשים אסורים, פסול להיות שליח ציבור. (ע"פ הראשונים וכ"פ הרמ"א סי' נג סכ"ה).
- ד. שליח צבור הגון הוא: מי שביתו ריקם מעבירות. (רש"י תענית טו ע"ב, רמב"ם פ"ד מה"ל תעניות ה"ה, וש"ע סי' תקעט א). כלומר שלא יהיה בו או באשתו או בבניו ובבנותיו החיים בביתו – מישהו שהוא בעל עבירה. וי"א שההקפדה על בני ביתו היא רק בימים הנוראים ובתעניות ציבור (דעת תורה בשם הפמ"ג סימן תקעט). במה דברים אמורים? במי שיכול להשפיע על אשתו ובני ביתו ואינו מוכיחם שאז נפסל להיות שליח ציבור אולם אם אינו יכול להשפיע עליהם ואדרבא כל חייו בצער על כך – אינו פסול להיות שליח ציבור. (שו"ת אבני נזר אור"ח סי' ל).
- ה. כמו כן הש"צ צריך שיהיה מי שלא יצא עליו שם רע בילדותו, עם חטאים שעשה. (ש"ע סי' נג ס"ד). ואפילו אם כבר חזר בתשובה, לכתחילה אין למנותו כש"צ, מחמת הש"ר המלווה אותו. (משני"ב שם ס"ק טז). אמנם כ"ז בימים הנוראים ובתעניות ציבור, אבל ביתר הימים מותר להעלותו כיון ששב בתשובה, ואפילו למנותו ש"צ קבוע. וכן גם בימים הנוראים אם כבר הוחזק להיות ש"צ - אין מעבירין אותו אותו אם יצא עליו ש"ר אבל חזר בתשובה. וכ"ש אם תורתו אומנותו (הלכה ברורה שם אות ז).
- ו. כאשר הבעל תשובה הוא החכם שבקהל והיודע להתפלל טוב מהם, יש לקחת אותו לכתחילה כש"צ. (חזו"ע ימים נוראים עמ' לו). ונ"ל להוסיף שכל קפידת החוזר בתשובה לא נאמרה אלא בזמנם שכל הקהל היו יראים ושלמים, ולא כבזמננו שרבים מהעם חוזרים בתשובה ב"ה. ובפרט כשהוא ש"צ לצבור שהם עצמם חוזרים בתשובה.
- ז. למרות הנ"ל, אם הש"צ החוזר בתשובה עדיין אינו מכיר את דקדוק הקריאה כראוי, ואינו מכיר את הניגונים כראוי, עדיף לקחת בעל הבית ירא ה', אע"פ שאינו לומד כל היום. מפני שכאשר הש"צ אינו קורא ומנגן כראוי הדבר מוריד את איכות התפילה אצל המתפללים. ודבר זה בודק ומנוסה. והוא מצוי לצערנו. (ד"ע).
- ח. לכתחילה צריך לבחור ש"צ שהוא מעל גיל שלשים, ונשוי כעת, כלומר שמואר מהחטא. (סי' תקפא ס"א ברמ"א). ומעלת נשוי עדיפה על מעלת בן 30. (פסק"ת שם בשם הפוסקים). ומי"מ תלמיד חכם - עדיף על שתי המעלות הנ"ל גם יחד. (משני"ב שם ס"ק ג, וחזו"ע שם עמ' לד).
- ט. מי שכבר הוחזק להיות חזן, אע"פ שנתאלמן או התגרש, לא מאבד חזקתו (כנה"ג ברכי יוסף, ושכן העיר הכנה"ג שכך נהגו).

תפילה לשליח צבור. לענ"ד טוב שיאמרנו אפילו בביתו, בשעה שדעתו רגועה ויכול לומר מתוך כוונת הלב:

רבנו של עולם, יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי, כי בשעה שאעמוד לפניך להתפלל כשליח צבור, בעדי ובעל כל העם השומעים אותי, תסיר מעלי כל מחשבות זרות, וכל פחד וחרדה, וכל גאווה ומחשבה זרה, ואל יטרידוני רעיוני, ואל יתבלבלו מחשבותי, ותן לי אמיצות כח וברות לבב להתפלל, ושלא יחר גרוני, ויהיה צלול וראוי לפניך, ואל יהיה לי רפיון ידיים, ולא יכשלו ברכי ורגלי בעמידתי לפניך, וישלוט בי יצר הטוב, ואל ישלוט בי יצר הרע, ותן בליבי אהבתך ויראתך לשורר ולזמר לשמך הגדול, ותהיה כוונתי לשם שמים בלב שלם, לכבוד שמך יתברך ויתעלה. ותקבל את תפילתי כקרוב על גבי המזבח. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי.